

Lomma kommun

Rektorn vid Pilängskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Pilängskolan
i Lomma kommun

Tillsyn i Pilängskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lomma kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Pilängskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 20 november 2012 och den 21 november 2012.

Fakta om skolan

Pilängskolan ligger i centrala Lomma och omfattar elever från årskurserna 4 till 9. Det går sammanlagt 579 elever på skolan. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Rektor är tillika områdeschef. Lärarna och övrig personal är indelade i åtta arbetslag. Varje arbetslag har en representant i en så kallad utvecklingsgrupp där de tillsammans med rektor och biträdande rektor diskuterar olika frågor. Det finns även ämneslag. De olika grupperna träffas med olika intervaller enligt en form av rullande schema, där exempelvis lärarnas träffar med arbetslaget är tätare än utvecklingsgruppens möten. Skolans elevhälsa (Stora EHT) träffas varje vecka och omfattar rektor, biträdande rektor, tre specialpedagoger (varav en från kommunens resursteam), två speciallärare, kurator, skolsköterska, elevcoach och studie- och yrkesvägledare. Elevhälsan träffas även tre gånger i veckan i en mindre grupp (Lilla EHT) som då omfattar biträdande rektor, specialpedagog och kurator eller skolsköterska.

Enligt Skolverkets statistik för år 2012 når 92,8 % av eleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen, vilket är en förbättring jämfört med föregående år. Det genomsnittliga meritvärdet har också förbättrats från år 2011 och år 2012 uppgår detta värde till 239. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans olika program följer samma trend och ökar. År 2012 är det 96 procent som är behöriga till yrkesprogram och 95,2 procent som är behöriga till högskoleförberedande program. Det är framför allt pojkarnas resultat som förbättrats där en betydligt högre andel av dem år 2012 når målen i alla ämnen. Trots denna förbättring av pojkarnas resultat är skillnaden till flickornas resultat tydlig. Flickor når exempelvis ett genomsnittligt meritvärde om 253 poäng år 2012, vilket kan jämföras med pojkarna som samma år når 226 poäng.

Enligt skolans uppgifter för år 2011 når eleverna i årskurs 5 de nationella målen i de flesta ämnena. I svenska når 98 procent och i engelska når 92 procent de nationella målen. I engelska är detta en försämring jämfört med tidigare år (2010). 2011 års resultat i svenska är en viss förbättring mot tidigare år. I de samhällsorienterande ämnena når 92 procent de nationella målen år 2011, vilket är en försämring i jämförelse till tidigare år (2008-2010).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Pilängskolan visar att skolan är i behov av att systematisera processer i skolan. Dessa processer bygger i huvudsak på att kartlägga och se behoven, ta fram lämpliga åtgärder, följa upp och sedan utvärdera resultatet. Som ett första exempel kan nämnas det systematiska kvalitetsarbetet, där rektor behöver ta ett bättre grepp om hur skolans olika resultat används för att utveckla verksamheten. Kvalitetsarbetet kan även i större utsträckning verka för att identifiera vilka behov som skolan behöver hjälp med från huvudmannen; alltså en dubbelriktad verkan både uppåt och inåt.

Värdegrundsarbetet behöver också systematiseras och bilda en tydligare process för skolan som helhet. För att kunna arbeta för att skapa en så trygg skola som möjligt behöver skolan i högre utsträckning använda sig av kartläggningar, finna åtgärder och se till att dessa åtgärder blir kända och efterföljda av alla i skolan. I detta sammanhang kan skolans ordningsregler ingå i samma process för att bilda ett välkänt redskap i syfte att skapa en bättre studiemiljö.

Elevhälsans funktion och arbete med särskilt stöd behöver också systematiseras och ges en tydligare struktur. Detta kan leda till ett effektivare arbete för att ge eleverna det stöd de behöver. Skolan har i dagsläget otydliga beslutsvägar vilket leder till osäkerhet och risk för att elever inte får det stöd de behöver, bland annat då utredningsarbetet kan dra ut på tiden.

Rektor har nyckelrollen i att leda arbetet i ovan nämnda processer och rektor måste ta ett tydligare ansvar för att kontinuerligt ge pedagogisk ledning för att rikta verksamheten mot de nationella målen. Bland annat behöver lärare och elever i årskurserna 4-6 ges bättre förutsättningar för att kunna samordna undervisningen. Även frågan hur lärarna arbetar för att stimulera elever som lätt når kunskapskraven behöver lyftas under rektors pedagogiska ledning.

Undervisningen på Pilängskolan bedöms till stora delar hålla god kvalitet, där eleverna genom goda pedagogiska exempel lyckas nå bra resultat.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lomma kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 14 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Eleverna som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ansvarar rektor för att undervisningen i olika ämnen samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Eleverna i årskurs 4-6 på Pilängskolan framhåller i intervjun att undervisningen inte är tillräckligt stimulerande. De menar att lärarna ofta lägger undervisningen på en för låg kunskapsnivå och att det inte är ovanligt att man får vänta in andra elever. Även i Skolinspektionens enkäter till elever i årskurs 5 våren 2012 syns uppfattningen att undervisningen behöver bli mer stimulerande. Eleverna uttrycker att det är ovanligt med ämnesövergripande arbeten, och när det görs beror det på att läraren undervisar i fler ämnen. Lärarna för elever i årskurserna 4-6 menar att de har svårt att samtidigt ge alla elever det stöd som de behöver och lyckas utmana de som lätt når kunskapskraven. Lärarna framför att tempot i undervisningen kan bli för långsamt för att samtidigt kunna vara så tydlig som behövs för att de lite svagare eleverna ska hänga med. Lärarna uppfattar att skolans organisation inte heller gynnar samarbeten mellan ämnen. I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal våren 2012 svarar mer än hälften av dem "stämmer ganska dåligt" på påståendet att på den här skolan har vi ämnesövergripande arbeten. Rektor är medveten om att det behövs insatser för att utveckla undervisningen i årskurs 4-6. Sammantaget behöver skolan utveckla former för att ge de elever (företrädesvis årskurs 4-6) som lätt når målen en mer utmanande undervisning. Vidare behöver undervisningen samordnas bättre, framför allt i årskurserna 4-6.

Rektor måste som pedagogisk ledare tillse att undervisningen samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som helhet. Rektor ska även tillse att lärarna arbetar för att ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § andra stycket skollagen

3 kap. 3 § andra meningen skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero**Bedömning**

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Ordningsregler ska finnas, ha utarbetats under medverkan av eleverna och ska följas upp vid skolenheten.
- Vid skolan ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det ska för varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp. Vid skolenheten ska det bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Det ska för varje skolenhet varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. I detta arbete ska eleverna delta.

Arbetet med att skapa en trygg skolmiljö pågår på flera områden på Pilängsskolan, men detta arbete är i behov av att dels uppdateras och dels systematiseras bättre. Under år 2009 genomfördes en kartläggning av skolans behov och risker vilket ledde fram till ett värdegrundsarbete, utifrån vilket skolan fortfarande arbetar. Varken plan mot kränkande behandling, ordningsregler eller det förebyggande arbetet utgår från en ny kartläggning utifrån skolans aktuella behov. Exempelvis identifierades då (år 2009) skojbråk mellan elever som något skolan ville komma till rätta med. Detta är fortfarande i fokus i dagens värdegrundsarbete, vilket syns i såväl plan mot kränkande behandling och skolans ordningsregler. Lärarna uppfattar att detta är bra då de ser detta som ett fortsatt bekymmer. Eleverna däremot har ingen förståelse för varför ordningsregler och plan mot kränkande behandling är utformade på det sätt de är. Detta då de inte

varit tillräckligt involverade i värdegrundsarbetet. De menar att de får fylla i enkäter om trivsel och trygghet, men ser sällan åtgärderna kopplade till resultatet av dessa enkäter. Eleverna tycker att åtgärderna, i form av exempelvis tillsägningar eller samtal enskilt eller i grupp, heller inte ger resultat. Samtidigt menar de att lärarna inte alltid ingriper och det är inte alltid lärare finns närvarande under till exempel raster. Eleverna har dessutom vag uppfattning om hur de förväntas agera om de ser en vuxen kränka en elev. I intervjuer med lärare framkommer att även om vissa delar av kartläggningen år 2009 fortfarande är aktuell finns andra områden, såsom exempelvis kränkningar via sociala medier, som skolan behöver arbeta med idag. Även om detta diskuterats i personalen, har inte skolan enats under rektors ledning i konkreta åtgärder hur man ska arbeta förebyggande.

Enligt elevhälsan har värdegrundsarbetet på sistone gått på tomgång. I samband med den nya läroplanen och den nya skollagen menar de att det systematiska arbetet med att förebygga och förhindra kränkningar hamnade i skymundan. För personalen är det otydligt om det är rektor eller biträdande rektor som ansvarar för arbetet. Biträdande rektor instämmer att arbetet med att förhindra och förebygga kränkande behandling saknar systematik. Rektor förklarar att elevhälsans arbete är delegerat till biträdande rektor, samtidigt som han ser värdegrundsarbetet som viktigt.

Det är utifrån ovanstående angeläget att rektor ser till att arbetet med att skapa en så trygg skolmiljö som möjligt utvecklas. Rektor ska se till att åtgärder, utifrån en aktuell kartläggning, genomförs för att förhindra och förebygga att elever utsätts för kränkande behandling. Rektor ska även tillse att skolenhetens plan mot kränkande behandling är aktuell och utgår från de kartlagda behov som skolan har. Slutligen måste detta arbete utarbetas och följas upp under medverkan av eleverna, vilket även gäller skolans ordningsregler.

Författning

5 kap. 3 och 5 §§ skollagen

6 kap. 7 och 8 §§ skollagen

Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling 2 §

Särskilt stöd

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Elever ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram.
- Åtgärdsprogrammen ska följas upp och insatserna ska utvärderas löpande.

Motivering

Enligt skollagen ska en elev ges det särskilda stöd som behövs för att eleven ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Rektor på Pilängskolan framför att skolan har svårt att ge alla elever det särskilda stöd de behöver, vilket bland annat beror på att de inte anser sig ha tillräckliga resurser. Det finns ett samarbete med resurs- och lärcentrum där bland annat kommunen tillhandahåller skolpsykolog. Rektor menar att han vid akut behov kan ringa dit för att få tillgång till deras kompetens. Rektor, lärare och elevhälsan berättar att det finns elever, bland annat i årskurserna 4-6, som inte får särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som utredningen visat att de behöver. Rektor och lärare upplever att det beror på bristande resurser, medan elevhälsans personal mer framhåller skolans syn på särskilt stöd och hur man ska använda resurserna.

Rektor, lärare och elevhälsa menar att möjligheterna till att tillgodose elevernas behov av särskilt stöd har förändrats på sistone, vilket bland annat beror på ett ökat behov av särskilda stödinsatser. För ett och ett halvt år sedan förändrades elevhälsans arbetssätt, vilket uppfattas som positivt, men samtidigt fungerar inte arbetet på ett systematiskt sätt. Elevhälsan träffas regelbundet i en mindre konstellation (Lilla EHT) bestående av biträdande rektor, specialpedagog och kurator/skolsköterska. Tre dagar i veckan tar denna grupp emot anmälningar som läraren har förberett. Enligt elevhälsan är det dock inte alltid läraren har förberett ärendet tillräckligt väl och det finns de lärare som i samband med anmälan överlämnar ärendet helt till elevhälsan. Det skiljer sig hur delaktiga lärarna vill vara i arbetet med att utreda och senare ge elever det stöd de behöver.

Arbetet i elevhälsan med att utreda och komma fram till lösningar till behoven uppfattas av elevhälsan själv som ostrukturerat och i behov tydlig ledning. Det finns för elevhälsans arbete tydliga formella dokument, men elevhälsa och

lärare menar att det inte alltid fungerar i verkligheten. Elevhälsan menar att de utredningar där kompetens från kommunens resurs- och lärcentrum krävs kan dra ut på tiden. Denna bild delas även av lärarna. Rektor har delegerat arbetet med elevhälsan till biträdande rektor, som alltid sitter med i elevhälsan (Stora och Lilla EHT). Elevhälsan menar dock i sin tur att de av biträdande rektor får delegation på att fatta beslut om att upprätta åtgärdsprogram. Ibland upprättas åtgärdsprogram före ett formellt beslut fattats och biträdande rektor undertecknar i efterhand i rollen som beslutsfattare. Vem som egentligen fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram är enligt elevhälsan oklart för flera av dem som arbetar med detta. När de träffats i lilla elevhälsan följer ärendena med de olika personerna (främst specialpedagog) och lösningarna blir av skiftande kvalitet. Detta beror dels på bristande rutiner i arbetet och dels på att ärendena inte tydligt nog följs upp. Eftersom lösningarna blir beroende av vem som handhar ärendet, finns ingen tydlig arbetsgång för att följa upp och utvärdera åtgärderna.

Det finns risk att elever inte får det särskilda stöd som de behöver då arbetet med särskilt stöd saknar tydlig struktur i den faktiska arbetsgången. Dels vittnar ovanstående om att det är oklart vem som fattar besluten, vilket leder till svårighet att få en överblick av vilka stödbehov som finns på skolan. Dels framkommer det att uppföljningen och utvärderingen av åtgärderna inte genomförs med tillräckligt god systematik. Slutligen menar såväl lärare som elevhälsa att de utredningar som kräver kompetenser från resurs och lärcentrum kan dra ut på tiden.

Utifrån ovanstående måste rektor säkerställa att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektor måste också säkerställa att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen följs upp. Åtgärdsprogrammen ska följas upp och insatserna ska utvärderas löpande. Rektor ska säkerställa att elever får det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver.

Författning

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska även sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

På Pilängsskolan använder man sig av elevledda utvecklingssamtal. Enligt rektor visar utvärderingar på skolan att detta har gett positiva effekter, vilket delvis stöds av eleverna. Som exempel nämns att eleven blir mer medveten om sin kunskapsutveckling genom att leda samtalet själv. Eleverna anser dock att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras. Ibland menar de att de har svårt att förstå vad läraren skriver, då det uppfattas som krångligt. Det är till och med så att läraren som är med vid samtalet har svårt att förstå vad andra lärare skriver i dessa utvecklingsplaner. Eleverna menar att omdömena om deras kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven skiljer sig mellan lärarna och det förekommer att omdömen inte redovisas i alla ämnen. Lärarna menar att de har många omdömen att skriva och därför är det svårt att individualisera dels omdömen och dels vilka insatser som behövs för att eleven ska utvecklas. Eleverna framför en avsaknad i vad de ska utveckla. Det står, enligt dem, att de ska utvecklas i ämnet men inte hur eller vilken förmåga de direkt behöver utveckla. För att underlätta elevernas väg mot målen är denna information, angående omdöme och insatser, viktig även för att låta föräldrar följa och stödja utvecklingen. Rektor instämmer i elevernas kritik och menar att skolan behöver förbättra kvaliteten, såväl avseende omdömen som insatser, på de skriftliga individuella utvecklingsplanerna.

Rektor måste säkerställa att skolans lärare i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna presenterar skriftliga omdömen av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Rektor måste även tillse att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning

3 kap. 4 § skollagen

10 kap. 13§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Rektor ska ansvara för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Enligt läroplanen ska rektor se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Skollagen föreskriver också att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Detta kvalitetsarbete ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och det ska finnas rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Pilångskolans ledning består av en rektor och en biträdande rektor. Av skolans dokumentation framgår vilka ansvarsområden som rektorn delegerat till den biträdande rektorn. Rektor har, enligt dokumentationen, ansvar för pedagogisk ledning, personal, budget, fastighet och ett övergripande arbetsmiljöansvar. Biträdande rektor ses som en länk mellan skolledning och personal och ansvarar bland annat för elevhälsan, vilket inbegriper arbetet med särskilt stöd och stora delar av värdegrundsarbetet. Ansvarsfördelningen mellan rektor och biträdande rektor uppfattas av personalen som otydlig, något som framkommer av intervjuer på skolan. Detta beror till exempel på att den biträdande rektorn, trots att hon enligt delegation ansvarar för arbetet med särskilt stöd, inte får fatta alla de beslut som ingår i det uppdraget. I ansvarsfördelningen ligger det pedagogiska ansvaret att leda och utveckla skolan på rektorn och även detta bidrar till otydligheten, då det i realiteten är den biträdande rektorn som syns ute i verksamheten. Enligt rektorn har han börjat besöka klassrummen och prata med lärarna om hur undervisningen kan utvecklas. Rektor har även

arbetat för att sprida goda pedagogiska exempel genom ett par lärare. Däremot menar rektor att rektorsuppdraget tillsammans med ekonomiskt ansvar och flera byggnationer tar för mycket tid; detta går ut över möjligheten att verka som pedagogisk ledare. I intervju med lärare framkommer att vissa har önskemål om en tydligare pedagogisk ledning i syfte att utveckla utbildningen, medan andra uppskattar den stora frihet i sitt uppdrag som det innebär att rektorn inte är så tydlig pedagogisk ledare. Av Skolinspektionens enkäter till pedagogisk personal våren 2012 framgår synpunkter på att styrning och ledning har brister vid skolan. Detta framkom även av den kvalitetsgranskning som Skolinspektionen gjorde om rektors ledarskap år 2010. Enligt rektorn är det meningen att skolans utvecklingsgrupp, där representanter från alla arbetslag finns representerade, ska fungera som en länk i hans pedagogiska ledning. Enligt gruppen hanterar de dock främst frågor av praktisk art och fyller inte någon sådan funktion även om de gärna skulle jobba mer för att utveckla utbildningen. Arbetet med att utveckla skolan, menar de, hämmas av brister i arbetets systematik samt hur rektor leder detta. Av nu pågående tillsyn framgår att det framför allt är en ökad systematik som behöver utvecklas vid skolan. Rektorn har i skolans dokument tydliga beskrivningar av hur en sådan systematik kan fungera avseende arbetet med särskilt stöd, värdegrundsarbete och hur undervisningen ska bedrivas. Dessa dokument är dock inte styrande för hur verksamheten i realiteten bedrivs. Personalen upplever att de sällan har några bestämda arbetssätt som gäller hela skolan, utan att de löser olika problem inom sitt arbetslag eller tillsammans med någon eller några kollegor.

Tillsynen vittnar om att undervisningen, värdegrundsarbetet och arbetet med särskilt stöd behöver systematiseras och ledas tydligare. Till dessa kan det systematiska kvalitetsarbetet adderas. I intervjuer med lärare, utvecklingsgrupp, biträdande rektor och rektor framkommer också att det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas. Skolan förfogar över flera källor (statistik, kunskapsresultat, enkätresultat etc.) som kan bilda underlag. Det görs också flertalet utvärderingar av olika delar i verksamheten, men tyvärr används dessa ej i tillräcklig utsträckning. Kunskapsresultaten används främst utåt, till att jämföra sig med andra skolor, och ej inåt för att på så sätt kunna bilda underlag för vilka behov skolan har och hur den kan utvecklas. Lärarnas delaktighet i kvalitetsarbetet varierar, vilket beror på att arbetet inte genomförs med en tydlig systematik. Lomma kommun har via ett årshjul presenterat hur huvudmannen tänkt sig att arbetet kan planeras, följas upp och utvärderas, men detta har inte helt realiserats på skolan. Rektor har dock låtit göra en årsredovisning som beskriver skolans verksamhet utifrån målpuppfyllelse, ekonomi, trygghet & trivsel, delaktighet & inflytande, ledarskap och utvecklingsområden. Skolans årsredovisning skulle kunna bilda grund för ett systematiskt kvalitetsarbete, men behöver utvecklas för att leva upp till författningarnas krav. Inte minst när det

gäller personalens och elevernas deltagande. Genom att skapa ett systematiskt kvalitetsarbete kan skolan identifiera vilka utvecklingsbehov som finns, och därigenom rikta verksamheten mot dessa.

Utifrån ovanstående är det angeläget att rektor tillser att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor ska även se till att ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektor ska ansvara för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Lomma kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen.

Motivering

Av skolförordningen framgår att ett antal timmar får användas för skolans val och att utrymmet ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Rektor ska besluta om hur utrymmet för skolans val ska användas och rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

På Pilängskolan innehåller måndagens schema fyra arbetspass för eleverna i årskurs 7-9. Dessa arbetspass har kommit till genom att ta tid från ett antal (främst teoretiska) ämnen tillsammans med tid från elevens val. Under dessa pass står det eleverna huvudsakligen fritt att varje måndag välja olika fördjupningsområden enskilt eller i grupp. Passen leds alltid av lärare. Det finns, enligt lärarna, en god variation i vad eleverna väljer att arbeta med och eleverna är själva nöjda med upplägget. Passen används också till att ge elever särskilt stöd eller för lärare att prata med elever i olika frågor. I intervjuer med lärare, eleverna och elever framkommer att passen också används till att läsa läxor. Det finns de lärare som tycker att en alltför stor del av eleverna utnyttjar tiden till

att ta igen missat arbete såsom exempelvis läxläsning. Det finns samtidigt de lärare som anser att detta upplägg är bra, eftersom det gynnar elevinflytande och ger möjlighet till intressanta fördjupningar i olika ämnen. Vid årets organisation har det varit svårare att planera in sådana fördjupningar. Särskilt lärare i de mer praktiska ämnena upplever detta. Lärare och elevhälsa framför också uppfattningen att måndagspassen för vissa elever som har svårt att ta eget ansvar för sina studier missgynnas av upplägget, eftersom det blir alltför lätt för dem att inte använda tiden till skolarbete över huvud taget. Måndagspassen gynnar däremot i högre grad de studiemotiverade eleverna, enligt lärare och elevhälsa. Det har skett vissa utvärderingar med inriktning på elevernas nöjdhet av måndagspassen, men skolan har inte utvärderat i vilken utsträckning upplägget av skolans val bidrar till förbättrad kunskapsutveckling hos alla elever.

Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Skolans val ska varken användas till att ge elever särskilt stöd, läxläsning eller att ta igen missade elevuppgifter.

Rektorn behöver tillse att eleverna får den lärarledda undervisningstid som de har rätt till och att utrymmet för skolans val används för undervisning i ett eller flera ämnen.

Författning

9 kap. 9 § skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz
Undervisningsråd

Andreas Leo
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).